

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2801/2021
10.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Гордане Џакула чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт - Панчево“ из Панчева кога заступа Саша Левнајић адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1734/21 од 04.06.2021. године, у седници већа одржаној 10.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1734/21 од 04.06.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1734/21 од 04.06.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 650/19 од 18.03.2021. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му, за период од априла 2018. године до октобра 2019. године, исплати разлику између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада у износу од 28.152,20 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 46.958,20 динара и захтев за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 68.330,92 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 650/19 од 18.03.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу за период од априла 2018. године до октобра 2019. године исплати разлику између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада у износу од 28.152,20 динара, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора у износу од 46.958,20 динара, у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца на

износе мање исплаћене зараде обрачуна и уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање надлежној филијали ПИО фонда у Панчеву. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 74.564,42 динара са законском затезном каматом почев од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1734/21 од 04.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 650/19 од 18.03.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији, изражену у пресудама ревизијског суда на које је тужени указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно комунално предузеће чији је оснивач Град Панчево. Тужиоцу је у угушеном периоду обрачунавана и исплаћивана накнада трошкова за исхрану у току рада месечно у износу од 2.700,00 динара бруто и накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечно 1.000,00 динара бруто у складу са Програмом пословања туженог важећем за октобар 2014. године и Правилником о раду, где су исплате по основу регреса и топлог obroка планиране у износу који је био пре доношења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 116/14, ступио на снагу 28.10.2014. године). Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС" број 27/15, ступио на снагу 26.03.2015. године), чланом 65. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина трошкова накнаде за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00 динара. Чланом 66. предвиђено је да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Посебним колективним уговором за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчева ("Службени гласник РС" број 59/2015, ступио на снагу 03.07.2015. године), чланом 84. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00

динара. Чланом 85. прописано је да запослени у складу са Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Тужилац је, након ступања на снагу наведених посебних колективних уговора, закључио анекс уговора о раду, односно уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности у којима је наведено да има право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговором Републике Србије, Посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужилац основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је зато усвојио постављен тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда, овакво становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се тим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона прописано је да се у том закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава, утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плата изабраног, именованог и постављеног лица запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему тако да обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа, између осталог и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава подразумева зараду утврђену у складу са

законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1) јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основница за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основнице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП у вези са чланом 165. став 2. истог закона, припадају опредељени трошкови парничног поступка у укупном износу од 68.330,92 динара, а који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу 6.000,00 динара, састав жалбе 12.000,00 динара, састав ревизије 18.000,00 динара, таксе на жалбу и другостепену одлуку износ од по 4.904,42 динара, таксе на ревизију 9.808,83 динара и ревизијску одлуку 14.713,25 динара, све одмерено према тарифи Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15) и Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21).

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић